

Kuka hyötyi Hitleristä

”Missä raato on, sinne kotkat kokoontuvat” / Osa 4

Raoul Wallenberg.

Kansainvälisen SKF:n johdossa oli myös saksalaisia. Amerikan SKF:n yksi johtaja oli Göringin serkku Hugo von Rosen. SKF konserni omisti myös suuria määriä kaivoksia, sulattamoja, ym. teräsvalmistukseen liittyvää. Tilastot kertovat korutonta kieltä: II maailmansodan riehussa SKF:n maailmanlaajuisesta tuotannosta peräti 60 % meni saksalaisille. Asiaa kuvaa myös se, että kun SKF:n Saksan tehdas kävi 93 %:n kapasiteetilla, vastaava SKF:n tehdas USA:ssa teki töitä vain 38 %:n teholla ja Englannissa olevan tehtaan käyttöaste oli vielä tätäkin alhaisempi.

JUHANI AITOMAA

SKF:n toimituspolitiikasta sodan aikana löytyy kummallisuuksia. Ruotsin pääkonttorin ohjeiden mukaan Amerikan SKF:n johtaja ja natsi-Göringin serkku von Rosen toimitti Amerikassa valmistettuja kuulalaakereita latinalaisessa Amerikassa sijaitseville natsimielisille yhtiöille samaan aikaan, kun Yhdysvalloissa kärsittiin niiden puutteesta. Sotakoneita valmistava Curtiss-Wright Aviation Corporation yhtiö oli 15 kk Pearl Harborin jälkeen pahassa pulassa, kun kuulalaakereita ei saatu. Yhtiö oli vähällä joutua lopettamaan koko tuotantonsa. Vasta 1943 eräs SKF:n johtoryhmän jäsen poltti ns. päreensä natsimielisen von Rosenin suhteen ja syytti SKF:ää Amerikan sotaponnistusten torpedoimisesta.

Toinen Amerikan SKF:n johtaja, William Batt, kuului tuolloin Amerikan sotateollisuuden johtokuntaan ja juuri Batt vastasi valituksen tehneelle johtajalle, että asialle ei aiota tehdä mitään. Syytteen esittänyt SKF:n johtaja erosi yrityksen palveluksesta. Samana vuonna paine SKF:ää kohtaan kasvoi, kun yhtiön pääinsinööri Amerikassa sanoi SKF:n toimivan vastoin

Natsit varastoivat ryöstösaaliitaan – kultaa, taidetta, rahaa ym. suolakaivoksiin.

Amerikan sotaponnisteluja. Pääinsinööri syytti von Rosenia ja monia muita SKF:n johtajia natsimielisyydestä.

Von Rosen käytti kaikki keinot täyttääkseen natsien kuulalaakerien tarpeen. SKF:n Saksan tehtaan lisäksi niitä toi-

mitettiin suoraan Ruotsista ja välikäsien kautta Etelä-Amerikasta, jonne päätyi suuri osa Yhdysvaltain tehtaan laakerituotannosta. Huhtikuussa 1944 USA:n sotaministeriön Robert Pattersonin raportissa sanotaan saksalaisten tappavan amerikkalaisia ruotsalaisten avulla, koska 20%

Amer. sotilas tarkastaa natsien ryöstösaalista varastoituna saksalaiseen kirkkoon.

ammuksien valmistukseen tarvittavasta teräksestä tulee Ruotsista.

SKF:n pääjohtaja, kuulalaakerin keksijä Sven Wingqvist oli natsijohtaja Göringin ja antisemiittisen Windsorin herttuaparin hyvä ystävä. SKF:n johtaja oli myös upporikkaan ruotsalaisen pankkiirisuvun, Wallenbergien Enskilda pankin yhteistyökumppani. Enskilda pankki taas toimi yhteistyössä Hitlerin Valtakunnanpankin (Reichsbank) kanssa. Wingqvist toimi yhteistyössä myös ruotsalaisen asetehtäas Boforsin kanssa, joka toimitti tuottamaansa terästä natsi-Saksalle vielä pitkään sodan kestäessä.

The Boston Globe julkaisi 6.6.1997 Walter V. Robinsonin artikkelin ”Sweden probes a dark secret”, jossa sanotaan mm.: ”... mustempi luku kirjoitetaan nyt Wallenbergien perheen ja sen bisnesimperiumin suhteen, kun Ruotsissa tulee esille uusia todisteita kuinka maan sodanaikainen yhteistyö (natsien kanssa) oli yleisempää kuin on luultu, ja että Wallenbergien suku hyötyi salaisesta kaupankäynnistä natsien kanssa. Esimerkiksi 2. maailmansodan asiakirjat sisältävät todisteita, että Jakob ja Marcus Wallenberg, Raoul Wallenbergin serkut, käyttivät Enskilda pankkia auttaakseen natsia tallettamaan holo-

Wallenbergin myöntämä juutalaispassi.

kaustissa kuolleilta hollanninjuutalaisilta varastettua omaisuutta.”

USA pyrki saamaan SKF:n ja Wallenbergien Enskilda pankin eroon yhteistyöstä natsien kanssa. USA:n neuvottelijoiden saapuessa Tukholmaan, he saivat liittoutuneiden tiedustelupalvelun ilmoituksen, että vastapuoli oli sallinut natsien asentaa salakuuntelulaitteet neuvotteluhuoneistoon. Viikkoja kestäneiden kovien neu-

vottelujen jälkeen saatiin aikaan sopimus, josta Wallenbergien Enskilda pankki hyötyisi 8 miljoonaa USD. Lisäksi SKF saisi sodan loputtua pitää Saksassa olevan omaisuutensa, eikä sitä syytettäisi yhteistoiminnasta natsien kanssa.

Mutta salaisilla asioilla on tapana tavalla tai toisella tulla julki ja lopulta huhut SKF:n natsimielisyydestä saivat aikaan työntekijöiden vastustuksen sen USA:n tehtaassa. Johtaja Batt joutui vastaamaan asiasta alaistensa edessä. Kovaksikeitetty Batt valehteli, että huhut ovat vain natsien propagandaa SKF:ää vastaan. Hyväuskoiset alaiset uskoivat Battia ja palasivat töihinsä. Norjassa SKF:lle ei käynyt yhtä hyvin. Joulukuussa 1944 SKF:n Norjan tehtaan työntekijät osoittivat mitä mieltä he olivat SKF:n politiikasta natsi-Saksan suhteen hajottamalla tehtaan ja sen koneet räjähteiden ja tulipalon avulla. Sodan jälkeen SKF ja sen Amerikan johto selvisivät ilman syytteitä.

Wallenbergien pankkiiri- ja teollisuussuku ei kuitenkaan tullut niinkään kuuluisaksi siitä, että sen sodanaikaiset toimet tukivat natsia, vaan siitä, että yksi suvun jäsen, Raoul Wallenberg toimi sankarillisesti pelastaen tuhansia Unkarin juutalaisia. Wallenberg suunnitteli passin, jossa oli Ruotsin symboli, kolme kruunua ja jakoi niitä juutalaisille. Kansainvälisesti passi oli mitätön, mutta se toimi kuten rohkea Wallenberg oletti, eli erehdytti natsia luulemaan passilla olevan jokin suurempi kansainvälinen merkitys.

Edellä olevan Ruotsia ja SKF:ää koskevan lyhyen katsauksen valossa on myös ymmärrettävää, että ns. puolueettoman Ruotsin tuntomerkein varustettu passi herätti tiettyä kunnioitusta, etenkin, kun natsijohtajat tunsivat maansa ja ruotsalaisten suuryritysten välisen Saksaa hyödyttävän kaupan. Wallenbergin saama palkkio toimistaan on symboli tälle likaiselle sodalle, josta globaalit suuryritykset omistajineen hyötyivät.

Kun neuvostoliiton armeija tunkeutui Unkariin, se vangitsi Raoul Wallenbergin. Tammikuun 17 päivä 1945 Wallenberg nähtiin viimeisen kerran hänen lähtiesään käymään neuvostoliittolaisen armei-

▶ jan päämajassa. Tältä matkalta Raoul Wallenberg ei enää palannut ystäviensä luo. Miksi Neuvostoliitto pidätti Wallenbergin, on kysymys johon ei ole saatu selvää vastausta. Kuka antoi määräyksen vangita puolueettoman maan kansalainen? Millä tavoin Wallenberg oli uhka Neuvostoliitolle, tai laskelmoiko se voivansa käyttää Raoul Wallenbergia saadakseen vastapuolelta jotakin? Olisiko Wallenbergin suku voinut tehdä enemmän jäsenensä hyväksi, olisiko Ruotsin valtio voinut toimia pontevammin kansalaisensa takia, osoittivatko USA:n ja liittoutuneet tarpeellista kiinnostusta asiaan ja jos eivät, niin miksi eivät?

Monet uskovat, että edellä mainitut osapuolet eivät, syystä tai toisesta, hoitaneet osuuttaan. Ehkä ei ole vaikea ajatella, että kuten 2. maailmansodan koko kuva osoittaa, myös Raoul Wallenberg joutui, ehkä osittain sukunsakin toimien takia, tilanteeseen, jota hän ei ollut osannut ennakoida. □

Lähdeaineistoa, kirjoja:

- Charles Higham, Trading with the Enemy: The Nazi-American Money Plot 1933-1949 -
- Ronald J. Rychlak, Hitler, the War and the Pope -
- Jean Ziegler, The Swiss, the Gold and the Dead: How Swiss Bankers Helped Finance the Nazi War Machine -
- James Pool, Who Financed Hitler? -
- Tom Bower, Blood Money: The Swiss, the Nazis and the Looted Billions -
- Adam LeBor, Hitler's Secret Bankers -
- James Pool, Hitler and His Secret Partners: Contributions, Loot and Rewards 1933-1945 -
- Joseph Borkin, Crime and Punishment of I.G.Farben: The Unholy Alliance Between Hitler and the Great Chemical Combine -
- Edwin Black, IBM and the Holocaust -
- John Loftus, Mark Aaron, The Secret War Against the Jews -
- John Loftus, Mark Aaron, Unholy Trinity : The Vatican, the Nazis, and the Swiss Banks -
- Nellie Bly, The Kennedy Men: Three Generations of Sex, Scandal and Secrets -
- Ronald Kessler: The Sins of the Father -
- Henry Ford Sr.: The International Jew-
- Webster G. Tarpley & Anton Chaitkin: George Bush: The Unauthorized Biography -
- Adolf Hitler: Mein Kampf -
- Antony C. Sutton: Wall Street and the Rise of Hitler

PEKKA SINNEMÄKI

Israel-juhla Nurmossa

Michael Yaron ja tulkkina Imad Garaisin.

Maaliskuisena sunnuntai-iltapäivänä eteläpohjalaiset Israelin ystävät olivat lähteneet suurella joukolla juhlimaan Nurmon seurakuntakodille liiton 100-vuotisjuhlavuotta ja Israelin valtion 60-vuotisjuhlavuotta.

